

**TRAIAN DIACONESCU**  
**(14 iulie 1939 - 24 noiembrie 2019)**



**DIACONESCU Traian**, n. 14 iulie 1939, com. Bălcești, jud. Vâlcea - m. 24 noiembrie 2019, Iași. **Istoric literar, eseist și traducător.** Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Studii gimnaziale la Liceul *Ion Neculce* din București (1950-1953), Liceul teoretic din Balș (1954-1957), Facultatea de Litere a Universității *C. I. Parhon* din București, secția limbi clasice (1958-1963), licențiat în limbi clasice. Preparator (1963-1965), asistent (1965-1970), lector (1970-1989), conferențiar, apoi profesor (din 1990) la Facultatea de Litere a Universității *Al. I. Cuza* din Iași. Doctor în filologie clasică (1974), șef de Catedră (din 1990). Debutează cu studiul *Mihai Eminescu și arta traducerii din poeți greco-latini* (1965) în *Analele științifice ale Univ. Iași*, apoi *V. Alecsandri și marii poeți latini din vremea lui Augustus* în *Iașul literar* (1965). Publică numeroase traduceri, articole și studii de istorie literară. Obține Premiul literar internațional *Francesco Petrarca* (Avignon, 1979) și Premiul Academiei Române *I. L. Caragiale* (București, 1984). Conducător științific de doctorat în domeniul Filologiei clasice. Realizează, în colaborare, volumele *Antichitatea și moștenirea ei spirituală* (vol. 1, 1980, vol. 2, 1993), *Istoria literaturii latine*, vol. I-IV (1986). Publică *Metaforă și univers saturnalic în comedia lui Plautus* (București, 1974), *Eminescu și clasicismul greco-latin* (Iași, Junimea, 1982), apoi *Poeți latini postclasici*, antologie bilingvă (Institutul European, 2000), *Tragedii* de Seneca (vol. 1, 1979 și vol. 2, 1984), volume laureate cu Premiul Academiei Române, *Etnogeneza românilor. Lecțiuni controversate în istoriografia română*, ediție trilingvă (2003), *Balada Carmina: Miorița, Meșterul Manole, Toma Alimoș, Soarele și Luna*, ediție bilingvă româno-latină (2005, ed. a II-a, 2007), *Anotimpul Acropolei*, micropoeme (2009), *Meridianul Socrate*, micropoeme (2009), *Flăcări în Itaca* (2009). Elaborează studii introductive, postfețe, note și comentarii la ediții din Petru Movilă, Mihai Eminescu, Cicero, Bacovia, Blaga, Al. Macedonski, Arghezi, Marco Bandini, Cato, Esop etc. Este prezent în numeroase volume în colaborare. Cu lucrări științifice recenzate în Grecia, Italia, Spania, Germania, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Elveția. Este președinte al Societății de studii clasice din România, filiala Iași (din 1980), membru al Societății de filologie română, membru al Uniunii de studii latine

(din 1990), membru al Societății de dramă antică de la Siracuza (din 1992). *Visiting professor* la Madrid, Barcelona, Murcia și Padova. Remarcabilă activitate de traducere, între altele **Fabule** de Esop (1972), **Scrieri alese** de I. Sommer și Chr. Schaeus. În colaborare, realizează, de asemenea, Horațius, **Opera omnia** (1980), Homer, **Odiseea** (1996), Platon, **Gorgias. Despre retorică** (1999), **Viața lui Despot Vodă** de A. M. Graziani și I. Sommer. Documentări în străinătate: Perugia (1972), Freiburg (1985), Viena (1985), Atena (1992), Madrid (1994), Salonic (1996), Barcelona (1998), Creta (2000), Padova (2002), Veneția (2004), Padova (2006). Participă la numeroase conferințe și întâlniri internaționale (Viena, Atena, Madrid, Creta, Padova, Veneția, Bari, Barcelona etc.).

#### REFERINȚE CRITICE

În volume: ȚEPELEA, G. *Interpretări și restituiri*. București, Editura Tehnică, 1996; BUSUIOC, Nicolae. *Scritori și publiciști ieșeni contemporani*. Iași, Vasiliana '98, 2002; *Dicționarul general al literaturii române*. vol. C-D, București, Editura Academiei, 2004; SASU, Aurel. *Dicționarul biografic al literaturii române*. Pitești, Paralela 45, vol. I, 2006; CIOPRAGA, C. *Carmina*. Iași, Ars Longa, 2006; TOHĂNEANU, G. *Carmina*. Iași, Ars Longa, 2006; VOICA, A. *Studii eminescologice*. 8, Clusium, 2008; FRANGA, Liviu. *Un clasic printre postmoderni*. Iași, Princeps Edit, 2008.

În periodice: ALEXIANU, M. Ateneu, XVII, nr. 1, 1980; BARAN, N. V. Studii clasice, 1973; Convorbiri literare, nr. 1, 1980 și nr. 2, 1985; BASARAB, N. Teatrul, nr. 3, 1985; BULGĂR, Gh. România literară, nr. 2, 1983; DOBRESCU, Al. Convorbiri literare, nr. 1, 1983; DUMITRESCU, Em. Ramuri, nr. 4, 1989; MICU, I. Analele Univ. din Iași, XXX, 1984; MUNTEANU, E. Cronica, nr. 1, 1980; NOVĂCEANU, Darie. România literară, nr. 4, 1980; ZUGUN, P. Analele Univ. din Iași, XXX, 1984. Mai semnează: Gh. Badea, G. Bădărău, M. Bălan, N. Felecan, E. Dumitrașcu, I. Mârza, Cr. Simionescu, Cl. Tărnauceanu ș.a.

(Nicolae Busuioc, *Scritori și publiciști ieșeni contemporani. Dicționar. 1945-2008*, Editura Vasiliana '98, Iași, 2008)

## Volum din colecțiile bibliotecii

### I. VOLUME

COTA: II 69326

**Diaconescu, Traian. *Etnogeneza românilor : noi lecțiuni din istoriografii latini* / Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2003. - 186 p.**

COTA: 821.135.1-1/ D36

**Diaconescu, Traian. *Ovidiana Ars Moriendi sau Surghiun la Tomis* : micropoeme / Traian Diaconescu. - Iași : Junimea, 2018. - 134 p.**

### II. TRADUCERI

COTA: II 77363

**Arghezi, Tudor. *Poezii = Carmina* / Tudor Arghezi; traducere, notă asupra ediției, postfață de Traian Diaconescu. - Iași : Ars Longa, 2007. - 200 p.**

COTA: II 74747

**Bacovia, George. *Versuri = Carmina* / George Bacovia; traducere, notă asupra ediției, postfață de Traian Diaconescu. - Iași : Ars Longa, 2005. - 142 p.**

COTA: II 76603

**Bandini, Marco. *Lettere alla Santa Sede = Epistole către Sfântul Scaun* / Marco Bandini; cuvânt înainte de Ioan Aurel Pop; traducere din limba italiană: Giuseppe Munarini, Christian Tămaș; notă supra ediției, traducere din limba latină și postfață: Traian Diaconescu. - Iași : Ars Longa, 2008. - 282 p.**

COTA: III 30610

**Bandini, Marco. *Codex : vizitarea generală a tuturor Bisericilor Catolice de rit roman din Provincia Moldova : 1646-1648* / Marco Bandini; introducere, text latin stabilit, traducere, glosar: prof. univ. dr. Traian Diaconescu. - Iași : Presa Bună, 2006. - 479 p.**

COTA: II 73352

**Blaga, Lucian. *Poeme = Carmina* / Lucian Blaga; traducere, notă asupra ediției, postfață de Traian Diaconescu. - Iași : Ars Longa, 2006. - 224 p.**

COTA: II 75852

**Cicero, Marcus Tullius. *Arta oratoriei* / Cicero; text latin și traducere, însoțite de studiu introductiv, note și indice de Traian Diaconescu. - București : Saeculum Vizual, 2007. - 143 p.**

COTA: II 81690

**Cicero, Marcus Tullius. *Somnium Scipionis = Visul lui Scipio* / Marcus Tullius Cicero; prefață și traducere de Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2014. - 445 p.**

COTA: II 86178

**Cicero, Marcus Tullius. *Topica : Despre argument*** / Marcus Tullius Cicero; traduceri, preliminarii, note, comentarii și indici de Traian Diaconescu. - Iași : Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2010. - 125 p.

COTA: II 72381

**Eminescu, Mihai. *Poezii = Carmina*** / Mihai Eminescu; traducere, notă asupra ediției, postfață de Traian Diaconescu. - Iași : Ars Longa, 2005. - 191 p.

COTA: III 34858

**Esop. *Fabule*** / Esop; traducere din limba greacă veche, prefață și note de Traian Diaconescu. - Iași : Junimea, 2016. - 297 p.

COTA: II 25983

**Esop. *Fabule*** / Esop; traducere prefață și note de Traian Diaconescu. - București : Univers, 1972. - 160 p.

COTA: II 73773

**Macedonski, Alexandru. *Poezii = Carmina*** / Al. Macedonski; traducere, notă asupra ediției, postfață de Traian Diaconescu. - Iași : Ars Longa, 2006. - 154 p.

COTA: II 71612

**Miorița = Mioritza; Meșterul Manole = Artifex Manole; Toma Alimoș = Toma Alimos** / traducere și postfața de Traian Diaconescu; precuvântare de G.I. Tohăneanu. - Iași : Ars Longa, 2004. - 102 p.

COTA: II 67363

**Movilă, Petru. *Mărturisirea ortodoxă a credinței universale și apostolice a Bisericii Orientale*** / Petru Movilă; introducere, text latin, traducere și note: Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2001. - 272 p.

COTA: II 66234

**Poeți latini postclasici : sec. III-VI e.n.** / prefață, text latin selectat, traducere, note și comentarii: Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2000. - 184 p. : il. color

COTA: II 35200

**Seneca, Lucius Annaeus. *Tragedii, 2 vol.*** / Lucius Annaeus Seneca; studiu introductiv, traducere, note și comentarii de Traian Diaconescu. - București : Univers, 1979; 1984. - 220 p.; 215 p.

COTA: II 73140

**Sommer, Johannes. *Scrieri alese : poezia latină din epoca Renașterii pe teritoriul României*** / Johannes Sommer și Christianus Schesaeus; introducere, schițe biografice, text latin, traducere, note și comentarii: Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2005. - 216 p.

COTA: II 48234

**Sommer, Johannes. *Scrieri alese : poezia latină din epoca Renașterii pe teritoriul României*** / Johannes Sommer și Christianus Schesaeus; introducere, schițe biografice, text latin, traducere, note și comentarii: Traian Diaconescu. - Iași : Junimea, 1988. - 196 p.

COTA: II 61674

**Sommer, Johannes. *Viața lui Despot Vodă*** / Johannes Sommer Pirnensis, Antonius Maria Gratianus; introducere, schițe biografice, text latin stabilit, traducere, note și comentarii, indice: Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 1998. - 232 p.

### III. ALTE RESPONSABILITĂȚI EDITORIALE

COTA: 800/ A62

***Antichitatea și moștenirea ei spirituală*** : Actele Sesiunii de comunicări a Societății de studii clasice din România / editat de Traian Diaconescu și Marius Alexianu. - Iași : Editura Universității „Al. I. Cuza”, 1993. - 400 p.

COTA: II 69601

**Apuleius, Lucius. *Măgarul de aur*** : [roman] / Lucius Apuleius; traducere și note de I. Teodorescu; prefață de Traian Diaconescu. - București : Saeculum Vizual, 2002. - 239 p.

COTA: II 74451

**Blaga, Lucian. *Către cititori*** : [versuri] / Blaga Lucian; prefață de prof. univ. Traian Diaconescu, grafică de Bogdan-Emanuel Popa. - Iași : Ars Longa, 2006. - 50 p., [10] f. il.

COTA: II 40290

***Eminescu și clasicismul greco-latin*** : studii și articole / ediție îngrijită, prefață, note, bibliografie, indice de Traian Diaconescu. - Iași : Junimea, 1982. - 293 p.

COTA: II 69624

**Epictet. *Manualul : Fragmente*** / Epictet; traduceri de C. Fedeleș și D. Burtea; prefață de Traian Diaconescu. - București : Saeculum Vizual, 2002. - 127 p.

COTA: II 57298

**Homer. *Odiseea*** : [epopee] / Homer; traducere în proză din grecește de E. Lovinescu; postfață de Traian Diaconescu. - București : Vestala, 1995. - 287 p.

COTA: II 70593

**Marin, Demetrio. *Eminescu și cultura indiană*** / Demetrio Marin; traducere de Mirela Talașman; prefață de Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2004. - 152 p.

COTA: II 75462

**Marin, Demetrio. *India și Occidentul : studii de istoria culturii*** / Demetrio Marin; traducere din italiană de Mirela Aioanei; precuvântare de acad. Gh. Vlăduțescu; postfață de Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2007. - 290 p.

COTA: II 77679

**Marin, Demetrio. *Publius Ovidius Naso : misterul relegării la Tomis : teze și ipoteze*** / Demetrio Marin; traducere din italiană de Corina-Gabriela Bădeliță; prefață de Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2009. - 272 p.

COTA: II 89155

**Marin, Demetrio. *Retică, stilistică și estetică în epoca lui Augustus*** / Demetrio Marin; traducere de Constantin Mărcușan; ediție îngrijită și studiu introductiv de Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2018. - 362 p.

COTA: II 77364

**Miralles, Carles.** *La ciutat dels plàtans = Orașul cu platani* : [versuri] / Carles Miralles; traducere: Diana Diaconescu, Christian Tămaș; prefață: Traian Diaconescu. - Iași : Ars Longa, 2007. - 76 p.

COTA: II 80535

**Propertius, Carus Sextus Aurelius.** *Elegii* / Propertius; traducere, note și indice de nume de Ioan Micu; studiu introductiv, notă asupra ediției și revizuirea traducerii de Traian Diaconescu. - Iași : Institutul European, 2013. - 404 p.

COTA: II 63841

**Simenschy, Theofil.** *Gramatica limbii latine : Cu noțiuni elementare de stilistică și versificație pentru cursul secundar* / Teofil Simenschy; text revizuit, notă asupra ediției, prefață de Traian Diaconescu. - București : Viitorul Românesc, 1998. - 248 p.

COTA: III 34128

**Talpalaru, Valentin.** *Academia de la Suceava și Schola latina de la Cotnari : un proiect cultural european* / Valentin Talpalaru; [prefață: Traian Diaconescu]. - Iași : Opera Magna, 2010. - 262 p.